

راهنمای کامل مراحل

چاپ و نشر کتاب کاغذی

صوتی و دیجیتال

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مراحل چاپ و نشر کتاب کاغذی، صوتی و دیجیتالی به شرح ذیل می باشد.

۱- انعقاد قرارداد: در اینجا شما به عنوان مترجم، نویسنده و یا گردآورنده لازم است تا با یک ناشر یک قرارداد شفاف تهیه نمایید..

در انعقاد قرارداد تمام حقوق نویسنده و یا مترجم لحاظ میشود. تا بتوانند در سالهای بعد نیز برای تجدید چاپ کتاب به راحتی اقدام نموده و مانعی در این بین وجود نخواهد داشت.

۲- تایپ و صفحه آرایی دست نوشته ها:

در این مرحله دست نوشته ی شما تایپ می گردد اگر شما توانستید خودتان مطلب و نوشته خودتان را تایپ کنید که چه بهتر ولی قبل از آن حتما با ناشر تماس بگیرید و راهنمایی بخواهید تا مطلب شما در قالب ورد با نصب برنامه پرشین اکتیوایتر همراه بشود تا نیم فاصله ها هم کاملاً رعایت شود و نکته بعدی اینکه حتماً از ناشر قوانین و قواعد ویراستاری را سؤال کنید.

در زمان تایپ این مسئله را مد نظر داشته باشید که کلاً کتابها اندازه یا قطع های استاندارد دارند که مثلاً اندازه رحلی که اندازه ورق A4 گفته می شود. و بیشتر برای کتابهای کودکان و کتابهای آموزشی استفاده میشود.

اندازه بعدی کتاب وزیری است که اندازه آن ۲۵ در ۱۷٫۵ سانتیمتر می باشد و به قول معروف برای کتابهای دولتی و دانشگاهی استفاده میشود.

اندازه کتاب رقعی هم که پرکاربردترین شکل بوده و بیشتر برای کتابهای کاربردی و کسب و کار و رمان که حالت خوش دستی دارد استفاده میشود که اندازه ۲۲ در ۱۵ سانتیمتر می باشد. قطع خشتی ۲۱ در ۲۱ که بیشتر کتابهای کودک استفاده میشه و قطع جیبی که ۱۵ در ۱۰ بوده و از اسمش مشخصه مناسب جیب شماسه

بعد از تایپ که توسط خود شما یا تایپیست ناشر انجام می شود مطلب برای نمونه خوانی پرینت شده و نمونه خوانی و تطبیق متن تایپ شده با نوشته صورت میگیرد.

برای افزایش دقت کار معمولاً این کار طی چند مرحله انجام میشود. بعد از تایپ و نمونه خوانی ویراستاری انجام میشود که به انواع ویراستاری نگارشی یا ادبی و فنی و ظاهری و شکلی تقسیم میشود.

۳- انتخاب نام کتاب و زیر عنوان کتاب:

یکی از مهمترین بخش ها در نوشتن و چاپ کتاب انتخاب نام و زیر عنوان نام کتاب شما می باشد. اولین چیزی که می تواند مخاطب شما را جذب خودش نماید عنوان است شما می توانید با عنوان و زیر عنوان مناسب مخاطب را در جریان مطالب کتاب قرار دهید. این نکته را هم در نظر داشته باشید که شما بعنوان یک نویسنده بهترین کسی هستید که با داشتن اشراف به متن می توانید عنوان جذاب و گیرایی انتخاب کنید.

۴- طرح جلد کتاب :

یکی از مهمترین کارهای چاپ و نشر یک کتاب انتخاب و طراحی روی جلد کتاب است سعی کنید در طراحی جلد با ناشر هماهنگ شوید و این رو در نظر داشته باشید که طرح روی جلد نباید یک اثر گرافیکی حرفه ای مورد نظر طراحان گرافیک باشد طرح جلد شما بایستی بتواند به معرفی کتاب برای خریدار و مخاطب کمک کند و همیشه گفته میشود یک عکس برابر با هزار کلمه انتقال مفاهیم را میسر می کند.

۵- دریافت شابک کتاب: دریافت شابک از طریق سایت شابک که زیر نظر خانه کتاب اداره می شود امکان پذیر است.

ناشران معمولاً گروه های شابک ۲۰ یا ۵۰ عددی را دریافت و به کتابهای خود اختصاص می دهند و بعد از چاپ کتاب اطلاعات کامل کتاب را در سایت شابک تکمیل می نمایند. کسانی که تمایل دارند شخصا برای کتابشان شابک دریافت نمایند بایستی از طریق سایت شابک و خانه کتاب اقدام نمایند.

۶- ثبت کتابخانه ملی برای دریافت فیپا:

بعد از اینکه شما شابک کتاب را دریافت کردید بایستی ۳۵ صفحه ابتدای کتاب که دارای صفحه عنوان و شناسنامه هست را برای دریافت فیپا(فهرست نویسی پیش از انتشار) در سایت کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ثبت نمائید. بعد از فهرست نویسی و دریافت فیپا و تکمیل شناسنامه کتاب و انجام صفحه آرایبی کامل کتاب بایستی مجوز ارشاد کتاب دریافت گردد.

۷- صفحه آرایبی کتاب:

در صفحه آرایبی از تصاویر، جداول و نمودار برای تفهیم مطالب و کمک به جذابیت کتاب استفاده می شود. در صفحه آرایبی ترتیبی داده می شود که مطالب پشت سرهم قرار نگیرد و فرصت استراحت نیز به خواننده داده شود. با استفاده از تیترو سوتیترو و کادرهای ویژه مطالب مهم و تاثیر گذار را برجسته و مشخص می نمایند تا خواننده منظور و هدف نویسنده را به راحتی درک نماید و همچنین با این علائم و مشخصات مطالب بهتر به

ذهن سپرده میشود و تصاویر و اشکال براحتی در ذهن قرار خواهند گرفت.

۸- مجوز ارشاد:

هر نوع کتاب و مطلب آموزشی مثل مطالب صوتی تصویری و کارگاهی برای نشر و پخش سراسری بایستی دارای مجوز ارشاد باشند. و کسی بدون دریافت مجوز ارشاد حق تکثیر و کپی ندارد. مطالب مختلف زمانی که برای بررسی و صدور مجوز ارشاد طی میگردد از ۴۸ ساعت در مورد کتابهای تخصصی علمی و علوم پایه تا حدود ۴۵ روز برای کتابهای داستانی شعر و روانشناسی و کتابهای مذهبی زمان صرف بررسی و اعلام نظر ارشاد میگردد. بعد از صدور مجوز ارشاد که اکنون بصورت الکترونیکی و از طریق اینترنت صورت می گیرد و نیاز به ارسال نمونه چاپ به ارشاد نیست. ارشاد بعد از بررسی کتاب که نبایستی با اصول دین و مذهب و فرهنگ کشور ما ناسازگاری داشته باشد مجوز چاپ کتاب را صادر می نماید و ناشر یا مولف موظف است کتاب را با توجه به پروانه اخذ شده چاپ نموده و اجازه هیچ دخل و تصرفی را در فایل مجوز گرفته ندارد.

۹- تهیه فیلم و زینک کتاب:

بعد از اخذ مجوز ارشاد نیاز به فرم بندی کتاب است که در چاپ افست صورت میگیرد. در فرم بندی کتاب هر ۱۶ صفحه در قطع وزیری و رقی در یک فرم قرار میگیرد که ۸ صفحه در یک طرف فرم و ۸ صفحه در طرف دیگر فرم قرار می گیرد و در کتابهای رحلی ۸ صفحه در یک فرم و کتابهای خشتی ۱۲ صفحه در یک فرم و کتابهای جیبی ۳۲ صفحه در یک فرم قرار می گیرد و در لیتوگرافی از هر طرف فرم یک زینک تهیه میگردد و زینک تهیه شده برای چاپ به چاپخانه ارسال میگردد. دو سیستم چاپ کتاب وجود دارد الف - چاپ دیجیتال : در این نوع چاپ نیاز به تهیه فیلم و زینک نیست و چاپ با دستگاههای دیجیتال انجام میشود. که در حالتی شما اطمینان از فروش به تعداد بالا ندارید از این نوع چاپ استفاده می کنید

و با استفاده از این نوع چاپ شما می توانید بازاریابی کتاب را انجام دهید در صورتی که فروش ایجاد شد سراغ چاپ نوع ب - چاپ افست بروید در این نوع چاپ که با تهیه فیلم و زینک همراه است چاپ اقتصادی بوده و شما قادرید با چاپ به تعداد بالاتر هزینه تمام شده چاپ را کاهش دهید (۱۰۰۰ جلد ۲۰۰۰ جلد و بیشتر) زینک ورقه ای فلزی است که متن شما را به کمک دستگاه چاپ به روی کاغذ منتقل می کند.

۱۰- چاپ جلد و متن کتاب:

بعد از لیتوگرافی یا همان تهیه زینک و فیلم قسمت چاپ آغاز میشود که شما در این قسمت اگر خواسته باشید چاپ افست با تیراژ بالا انجام دهید بایستی زینکها را به چاپخانه ببرید و در چاپخانه با توجه به اینکه متن کتاب شما تک رنگ و یا دو رنگ و یا چهار رنگ باشد با دستگاههای چاپ مخصوص متن کتاب شما چاپ می گردد.

در مورد جلد هم معمولاً چاپ رنگی و چهار رنگ انجام میشود. نکته آن توجه داشته باشید این است که وقتی کتابی مجوز ارشاد گرفت نایستی کوچکترین دخل و تصرفی در کار انجام شود زیرا در نهایت در زمان اعلام وصول مشکل ایجاد می شود و جزو قوانین ارشاد است که کار مجوز گرفته شده عیناً بایستی چاپ گردد.

۱۱- سلفون و یووی جلد:

بعد از چاپ جلد برای اینکه جلد از رطوبت دست و نمناکی در امان باشد و در مقابل این عوامل بیشتر محافظت گردد یک لایه سلفون روی جلد قرار می گیرد که به انواع سلفون مات و براق تقسیم بندی میگردد. و برای زیبایی می توان بعضی از اشکال و تصاویر و عنوان کتاب روی جلد را بصورت یووی موضعی کار نمود که این امر باعث جذابیت و شفافیت جلد می گردد.

سلفون جلد برای حالتهای چاپ دیجیتال و افست انجام می گردد.

۱۲- صحافی کتاب:

بعد از اتمام مراحل چاپ کتاب و سلفون جلد نوبت صحافی است. در صحافی به دو شکل کتابها صحافی میشود: الف - صحافی دوخت که شامل فنر و منگنه می باشد که بیشتر برای مجلات و کتابهای فانتزی انجام می شود. ب - جلد شومیز که اغلب کتابها دارای این نوع جلد می باشند که با چسب سرد و یا چسب گرم صورت می گیرد.

و نکته دیگر این است که در این حالت جلد یا بصورت جلد سخت ساخته می شود که برای کتابهای نفیس و مثل دیوان اشعار ادعیه و کلام... مجید صورت می گیرد و بقیه کتابها معمولاً شومیز معمولی می باشند. در صحافی ابتدا عمل تا نمودن انجام میشود و زمانی که فرم ها از چاپخانه به صحافی می رسد با توجه به تعداد صفحات فرم ها که قبلاً توضیح داده شد تا انجام شده و فرم ها به ترتیب صفحات کتاب کنار هم قرار میگیرد که به این کار ترتیب می گویند.

بعد از ترتیب جلد با چسب به کتاب آماده شده اضافه گردیده و کتاب شما آماده ارائه به بازار می باشد.

۱۳- اعلام وصول:

بعد از چاپ کتابها ناشر یا مولف موظف است ۴ جلد از کتابها را همراه با مجوز ارشاد به قسمت واسپاری ارشاد جهت قرار گرفتن دو نسخه از هر ۱۰۰۰ جلد در کتابخانه ملی تحویل واسپاری نماید.

همچنین دو نسخه از کتاب به همراه رسید واسپاری به بخش اعلام وصول ارشاد تحویل می گردد. تا بعد از مطابقت مجوز و کتاب چاپ شده در صورت نبودن مشکل مجوز اعلام وصول برای کتاب شما صادر می گردد. و در این صورت است که شما می توانید راساً نسبت به فروش کتاب از طریق سایت و یا شبکه های اجتماعی و یا از طریق پخش های معتبر کتاب اقدام به پخش و فروش نمایید

در صورتی که کتابی اعلام وصول دریافت نماید براجتی در سامانه www.ketab.ir

با جستجوی نام کتاب و نام نویسنده یا مترجم و نام ناشر اطلاعات و مشخصات کتاب همراه با تصویر جلد کتاب در دسترس قرار میگیرد.

هچنین شما می توانید اطلاعات و مشخصات کتاب را از سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران مشاهده نمائید.

۱۴- تجدید چاپ کتاب:

اگر کتاب بدون تغییرات و ویرایش باشد نیاز به اخذ شابک و فیپا و کتابخانه ملی نیست و بعد از چاپ بایستی برای چاپ دوم و سوم و... مطابق آنچه در بالا ذکر شد بعد از چاپ کتاب نسبت به اعلام وصول چاپ های بعدی اقدام گردد. در صورتی که کتاب ویرایش جدید باشد و تغییرات زیادی داشته باشد بایستی نسبت به دریافت مجوز ارشاد جدید اقدام نمایید.